

PISMO NAŠEGA STALNOG SURADNIKA

Prilozi uz čestitke za jubilej

PRIPREMIO:
Radoslav Karleuša

Svega pomalo: Kako je zapravo izgledao Krvavi most, sjećanje na jednog psa s gradilišta i zakrivljeni jablani u Kupi

Nedavno nam se posebnim pismom javio naš dugogodišnji suradnik Radoslav Karleuša, dipl. ing. građ., koji je, kako sam kaže, u časopisu Građevinar dosad objavio dvadesetak priloga. Pohvalio je sve naše inovacije te ažurnost i redovitost, ali nas i pokudio za neke propuste koje je uočio, ponajprije u nekim krivo ili loše otisnutim slikama. Ujedno nam je čestitao predstojeću 65. obljetnicu redovitog izlaženja, a kao prilog poslao nam je nekoliko zanimljivih slika iz svoje zbirke koje sa zadovoljstvom objavljujemo zajedno s komentarima koji su, kao obično, zalijepljeni na poleđini slika. Dvije se odnose na zagrebačke graditeljske zanimljivosti, a jedna je motiv s Kupe.

Gdje je Krvavi most?

Jednom sam zgodom prolazio ulicom Krvavi most u Zagrebu, a turisti iz Azije se me zapitali: "Where is the bridge?" Razumljivo da su pritom mislili na Krvavi most koji je ime dobio prema oštrim sukobima, čak i krvoprolićima dvaju susjednih naselja Kaptola i Gradeca. Mosta naime nema već više od 110 godina, a nema ni potoka preko kojeg je prelazio. To je danas samo kratka uličica koja spaja Radićevu i Tkalčićevu ulicu. Posvuda sam tražio neki crtež ili sliku mosta, no nisam uspio ništa pronaći. Ipak u jednom opisu koji je napisao Matija Pokrivka (1923.-2010.), fotograf, slikar i putopisac te kroničar starog Zagreba, pronašao sam šturi opis. Po tom sam opisu izradio i skicu, a veću sam kopiju izložio u knjižnici koja se nalazi baš u ulici Krvavi most. Iz opisa baš nije bilo jasno je li most imao polukružni ili spuštenu svod, a ja sam se kao dugogo-

Mogući izgled Krvavog mosta

dišnji kanalograditelj ipak opredijelio za polukružni.

Gradjevni pas *Pluto*

Svojedobno sam u Glasniku AMCA-FA objavio kratki prilog o reljefu psa "Gradjevni pas" koji je postavljen u dvorištu zgrade u kojoj se nalazi prolaz Oktogon. Taj je reljef bio prolaznicima nedostupan i nepoznat. Kako su inače rijetki spomenici ili ploče koji se podižu psima, posebno psima na gradilištu, smatrao sam kako taj podatak svakako treba zabilježiti.

Netko se srećom dosjetio kako bi se taj bareljef mogao postaviti na zid u Bogovićevoj ulici i biti svima dostupan, pa je to i učinjeno ove godine. Uz reljef je pridodana i kratka bilješka koja spominje Josipa pl. Vancaša (1859.-1932.), pro-

Bareljef u Bogovićevoj ulici u Zagrebu

Neobičan i sretan trenutak

jektanta i graditelja palače Prve hrvatske štedionice (građene 1898.-1900.) u kojoj se i nalazi prolaz Oktogon.

Dakle, tijekom gradnje te palače na gradilište je dolutao izglednjeli pas kojeg su radnici hranili pa se s vremenom udomaćio. Navodno je pas *Pluto* (lat. Pluton) nastradao pred kraj gradnje, vjerojatno u sukobu s razbojnicima. Radnicima i arhitektu Vancašu to je teško palo, pa su za uspomenu na *Pluta* izradili spomen-ploču.

Šteta je ipak što mnogi prolaznici tu malu ploču uopće ne uočavaju.

Zakrivljene krošnje jablana

Zasigurno je jedna od najuspjelijih fotografija iz moje zbirke ova koja je snimljena nizvodno od Siska (lijeva obala). Na slici je u pozadini vjerojatno najljepši most u Hrvatskoj, stari trolučni most od opeke i kamena koji se gradio od 1925. do 1934., a projektant je bio naš veliki mo-

stograditelj Milivoj Frković (1887.-1946.). No tu su i zakrivljeni jablani u Kupi, ali to nisu Gausove krivulje već sasvim stohastične koje bi se mogle nazvati i Srebrenovićeve krivulje, prema prof. dr. sc. Dionisu Srebrenoviću (1912.-1988.). Takav se motiv može ili snimiti ili propusti. Kao dugogodišnji hidrotehničar nisam propustio tu veliku šansu ili sreću, pa je šaljem časopisu kao čestitku za obljetnicu. Možete je otisnuti gdje god vam bude odgovaralo.